

Posudek oponenta bakalářské práce

Martin Šejbl

Socialistický realismus v architektuře města Týnec nad Sázavou

Filozofická fakulta JU, Ústav estetiky a dějin umění

Bakalářská práce Martina Šejbla se zabývá tématem uplatnění estetiky socialistického realismu v bytové výstavbě sídliště Na Rovinách ve středočeském Týnci nad Sázavou. Autor se pustil do nelehkého tématu, neboť úroveň stavební kultury tohoto sídliště není nikterak vysoká a mnozí konzervativně ladění historici umění by si snad oprávněně mohli položit otázku, co že to je za podivné dějiny umění, které se zabývají podřadným řemeslným výkonem, navíc ve službách zločinného režimu.

Předkládaná práce je vystavěna logicky, bez zbytečných obecných úvodů či rozměňujících odboček a autorův výklad se vždy soustředí na vytyčené téma. Představen je nejdříve širší urbanistický a sociologický kontext sídliště, dále autor popisuje jednotlivé etapy výstavby, aby se v závěru prvního oddílu nakonec věnoval podrobnému rozboru reliéfní výzdoby, kterou tradičním způsobem nazývá jako domovní znamení. Uměleckohistorické metody se ke slovu dostávají právě v této části, v níž Šejbl přesvědčivě analyzuje obsah i formu sochařských děl, která se stala minimálním rozlišovacím znakem jinak čím dál tím více typizované stavební produkce pro velké skupiny dělníků, vojáků, policistů atd. ve většině měst tehdejšího Československa. V Týnci byly užity podélně koncipované reliéfy s žánrovými výjevy z vesnického života, zároveň se zde ale objevuje cyklus Práce, jenž reflektoval život pracujících ve slévárně, pro něž byly domy postaveny. Vedle figurativních reliéfů Šejbl ve své práci zohlednil rovněž reliéfní výzdobu čistě dekorativní, s variacemi florálních motivů. Oceňuji zejména, že autor překročil práh popisnosti a že se výše popsané různé druhy reliéfní výzdoby pokusil interpretovat i pomocí metod ikonografie. Druhý větší oddíl předkládané práce je věnován zasazení týneckého sídliště Na Rovinách do kontextu jiných, srovnatelných realizací ve středních Čechách. Musím přiznat, že jsem jen neporozuměl zařazení jáchymovského sídliště Nový Ostrov, protože to se dle mého názoru ostatním srovnávacím příkladům vymyká nejen geograficky, ale i kvalitativně. Poslední, kratší část Šejblovy práce je věnována památkářskému hledisku nakládání se sídlišti z 50. let 20. století, která jsou poměrně živelně proměňována v souvislosti se zvyšováním uživatelského komfortu (výměna oken, zateplení, výměna balkonů atp.), takže se do velké míry ztrácí výtvarná působivost unifikovaného barevného a hmotového řešení těchto celků. Tento oddíl předkládané práce do určité míry ospravedlňuje výše naznačenou volbu tématu průměrného stavitelského výkonu. Osobně mě v Šejblově textu zaujala část o autorství a šíření motivů dělníků a vojáků od Rudolfa Semráda a Miro Stejskala, kteří byli autory masově produkovaných reliéfů, uplatňovaných v řadě československých sídlišť. Dovoluji si na tomto místě doplnit, že identické reliéfy byly uplatněny rovněž v Českých Budějovicích, na vojenských domech v ulici Čěčova, kde jsou dodnes dochovány.

Celkově lze říci, že Martin Šejbl se s náročným a stále více aktuálním tématem socialistické sídlištní výstavby vyrovnal velmi dobře, navíc s přidanou hodnotou praktického památkářského hlediska.

Předkládanou práci **doporučuji** k obhajobě a klasifikuji známkou **výborně**.